

Forfatter: Topsøe, Vilhelm

Titel: Udvalgte Skrifter

Citation: Topsøe, Vilhelm: "Udvalgte Skrifter", i Topsøe, Vilhelm: *Udvalgte Skrifter*, 1923, s. 420.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-topsoe02-shoot-idm140498673119376/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Udvalgte Skrifter

tid« (I September — I Oktober — I November). »Stillebens«. — 2det Oplag (med stilistiske Smaaændringer) kom i Midten af December s. A. (B), 3die Oplag 1884 (C). Optrykt efter 3die Oplag med enkelte ortografiske Rettelser i »Samlede Fortællinger« II, S. 503 —577 (1891).

Side 67 L. 34: *istemmede temmelig højt Goethes: Aller Berge Gipfel — Ruh'n in dunkler Nacht.* — Sangen, Stephan synger, er saabenbart Rubinsteins populære Melodi til »Wandere's Nachtlied«. Men da Ordene, der stammer fra Lermontov's Parafrase af Goethes Digt, ikke i stræng Forstand kan siges at være »Goethes«, har Topsøe faaet Skrupler og i B gemdsat de »rigtige« Ord: (*Ueber allen Gipfeln — Ist Ruh*), som han under Korrekturlesningen paa A havde erstattet med den russiske Musikteksts Ord. Rettelsen er ogsaa gennemført Side 102 L. 17 og Side 103 L. 13 i B, men i C dukker ved et mærkeligt Tilfælde »Aller Berge Gipfel« igen op paa de to sidste Steder, og denne Inkonsekvens genfindes i »Samlede Fort.«.

Side 68 L. 9: *saae sig om* — B: *saae sig for*.

Side 93 L. 8: *vistnok* — B: *rigtignok*.

VED EFTERÅRSTID

Under denne Fællestitel samledes 1879 i »Fra Studiebogene« de tre Noveller: »I Septembers«, »I Oktobers«, »I Novembers«, hvoraf den midterste er udeladt i dette Udvalg.

I SEPTEMBER. *Affattelsestid*: Eftersommeren 1876. (Kladden — Collin Nr. 967 — er paa sidste Side dateret 3. Sept. 1876.) *Trykt første Gang* i »Nær og Fjern« Nr. 226 (29. Okt. 1876), genoptrykt med et Par Smaaændringer i »Fra Studiebogene« [Sml. Anmærkning til »Daphne«] I.—3. Opl. S. 29—54 og i »Samlede Fortællinger« II, S. 335—356 (1891).

Side 120 L. 24: *notere os Alt* — Saaledes »Nær og Fjern«; senere Ud-gaver: *notere Alt*.

Side 125 L. 14—17. Efter: *min Elskværdighed* ændres de følgende Linier saaledes i B: *Jeg veed, som sagt, ikke ret, hvorfra det kommer; det maa være de Andre, der ere blevne saa elskværdige. Eller ogsaa kan jeg ialfald se o. s. v.; efter opdager jeg ogsaa (L. 19) indskydes nu, og som de ellers ikke vise for mit Blik (L. 20—21) rettes til: som jeg ellers ikke har havt Øje for.*

Side 126 L. 28: *om hele Huset* — B: *om Huset*.

Side 127 L. 10: *Gjæsten* — B: *Gjæst*.

I NOVEMBER. *Affattelsestid*: ukendt. *Udkom* i »Fra Studiebogene« [Sml. Anm. til »Daphne«] I.—3. Opl. S. 83—114, optrykt i »Samlede Fortællinger« II, S. 380—406.

Side 131 L. 31: *ialfald* — Udgaar i B.

Side 133 L. 35—36: efter *drev jeg da* tilføjer B ogsaa.

Side 135 L. 37: *fast bestemt paa* — Saaledes Kladden (Collin Nr. 101): de trykte Ud-g. har — sikkert ved en opt. Trykke] — *først bestemt paa*.

Side 136 L. 38: *havde skarpt Udkig* — B: *holdt skarpt Udkig*.

Side 138 L. 14: *multet* — B: *plørligt*. — L. 36: *meget jernholdigt*. Saaledes Ms. (Collin Nr. 101): de trykte Ud-gaver: *noget jernholdigt*.

Side 141 L. 16: *jo* — Udgaar i B.

I LÆ

- Affattelsestid:* I sin oprindelige Skikkelse stammer Novellen fra Sommeren 1876 (en Renskrift — Collin Nr. 965—6 er dateret $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{6}$ 76). Den indeholdt da — foruden en senere forkastet Indledning, der minder om Jernbanekapitlerne i »Nutidsbilledene« — kun selve Postmesterfrøkenens Fødselsdag og Ildbrandshistorien [indtil nærværende Udgaves S. 181, L. 33]; derefter fulgte en ganske kort, rent idyllisk Slutning. Først ved en senere Omarbejdelse, for hvilken det nøjagtige Tidspunkt ikke kendes, kommer Novellens nuværende anden Del og dermed dens Grundidé, dens »Nemesis-tanke«, til. Samtidig ændres Titlen — sikkert under Indflydelse af Fællestittlen »Fra Studiebogen« — fra »I Læ« til »Stilleben«. — *Udkom* i »Fra Studiebogen« [Saml. Anm. til »Daphne«] 1—3. Opl. S. 115—220; genoptrykt i »Samlede Fortællinger« II, S. 407—502 (1891). Side 150 L. 25: *men han var bleven* — B: *han var imidlertid bleven*. Side 151 L. 15: *særligt* — B: *udpræget*. Side 156 L. 5: *omklædes* — Saaledes Saml. Fort.; A: *omklæder*. — L. 9: *hende* — Udgaar i B. Side 158 L. 3: *men* — B: *og*. Side 159 L. 18: *hende selv* — B: *hun selv*. — L. 27: *med den Følelse* — B: *med en Følelse af*. Side 165 L. 23: *en Flaske Portvin* — B og Ms.: *en Flaske lokal Portvin*. Side 168 L. 31: *brændes derinde* — B: *brændes inde*. Side 174 L. 20 (og Side 178 L. 14): *Hr. Oluf* — Saaledes B; A: *Hr. Peter* (dette var Heltens Navn i den oprindelige Novelle). Side 176 L. 33: *søgte han* — Udgaar i B. Side 180 L. 2: *og saa* — Udgaar i B. Side 185 L. 7: *faa i en eller anden lille Søg en Haandsrækning* — B: *faa en Haandsrækning i o. s. v.* Side 188 L. 38: *efter at han havde aflagt* — B: *efter at have aflagt*. Side 190 L. 9: *borivendt Ansigt* — Saaledes B, Ordene mangler i A. Sætterfej! Side 191 L. 33: *Den første Del* — Saaledes B; A: *Den første Ret*. Skrivefej! Side 194 L. 21: *yderlig* — B: *yderligere*. Side 201 L. 31—32: *Piquet* — Saaledes B; Rettelse for Originalens *Tarok*, paa hvilket Spil Bemærkningen, at det »kræver kun to Personer«, ikke passer (det fordrer tre). Side 205 L. 6—7: *Forbindelsen mellem dem* — A og B har: *mellem denne*, Saml. Fort. med denne.

SLAGNE FOLK

Affattelsestid: Romanbrudstykket foreligger kun i en Opskrift, dateret 1. Oktober 1880—28. Maj (1881); det bærer helt igennem tydeligt Præg af at være et Førstedkast, som en senere Gennemarbejdelse har været forbeholdt (mange stilistiske Haardheder, ulige Udarbejdelse af Fortællingens forskellige Afsnit, indre Modsigelser i Handlingen, Usikkerhed i Navnegivningen). *Udøvet* citer Forf.s Død af P. Hansen, først i »Illustreret Tidende«, 1882, Nr. 1175—1183 (9/—10/ 82), derpaa samme Aar i Bøgforn (med Portrætvignet af Hans Tegner) — aabenbart et Privattryk. Genoptrykt i »Samlede Fortællinger« III, S. 343—516 (1891); et Særtryk heraf udkom Aaret